

Et anderledes kvotesystem

Hvis der indføres individuelle kvoter i dele af fiskeriet, kan det give økonomiske fordele for erhvervet. Det er hovedkonklusionen i en afhandling, som ph.d.-studerende Niels Vestergaard netop har skrevet færdig.

I dag er der en betydelig overkapacitet og et regulært kapløb om fangsterne, når kvoten for de næste 14 dage eller en måned gives fri. Det giver dårlige muligheder for at planlægge fiskeriet og forringer også indtjeningen.

Set med en ressourceøkonoms øjne er det et grundlæggende problem, når ingen har ejendomsretten til en ressource.

- For så er der ingen, der vil investere i at holde ressourcen ved lige, og det fører til en overudnyttelse, siger Niels Vestergaard. Det kendte system med totalkvoter, maskemål osv. løser ikke dette helt grundlæggende problem.

Det vil være bedre at tildele fiskerne individuelle kvoter - retten til at høste en bestemt andel af den årlige tilvækst i bestanden. Det vil øge fiskernes indtjening, og kontrollen rettet mod overfiskeri kan gøres billigere.

Går man et skridt videre - med kvoter der kan omsættes - vil de mest effektive fiskere købe kvoter af de mindre effektive. På langt sigt vil flåden blive tilpasset uden offentlig indblanding, hvis der vel at mærke er et tilstrækkeligt effektivt og gennemskueligt kvotemarked. Kontrollen vil være billigere end i dag, og Niels Vestergaard mener også, at problemet med udsmid af allerede fangne fisk og med illegale landinger vil blive mindre. I dag smides f.eks. en del sej ud, fordi kvoterne på de forskellige arter ikke passer sammen. Fiskerne kan bedre afbalancere fangsterne, hvis de kan planlægge for et helt år.

Niels Vestergaard har regnet på, hvordan et kvotemarked for fiskeri af torsk, tunge og sej i Nordsøen og Skagerrak kunne fungere. Der er en tendens til, at markedet bliver mere ustabil, jo flere arter, man tager med. Derfor bør man muligvis nøjes med torsk og tunger og løse problemet med sej på anden vis, siger han. Men under alle omstændigheder vil systemet kunne fungere bedre end i dag.

Det vil koste noget at drive et kvotemarked, men beregningerne viser en årlig gevinst på 70-80 millioner kroner, som sagtens vil kunne bære denne omkostning, vurderer han.

Kritikere af omsættelige kvoter advarer imod, at vi risikerer at få fiskeriet koncentreret på meget få hænder, og at det kan få regionale konsekvenser i land, hvis alle vil lande i ganske få havne. Niels Vestergaard mener ikke, at risikoen er så stor, fordi udgangspunktet er "1 mand - 1 båd". Holland har haft omsættelige kvoter i 20 år uden de helt store koncentrationer. Til gengæld er der en tydelig koncentration i fiskeriet på Island og i New Zealand, som er store fiskerinationer med større skibe, og hvor fiskeriet spiller en større rolle i samfundssøkonomien.

- Der kan siges både for og imod omsættelige kvoter. Jeg vil ikke foregive, at det er det ideelle system, men

hvis det bare er bedre end det, vi har, er det værd at overveje, siger Niels Vestergaard.

- Hvis vi ikke finder et effektivt reguleringssystem og får fjernet noget af overkapaciteten, vil det danske konsumfiskeri komme ud for et voksende pres i den internationale konkurrence. Europaparlamentet arbejder på et forslag om omsættelige kvoter for hele Nordsøen, så f.eks. spanske fiskere vil kunne købe danske kvoter.

- Det er vigtigt, at dansk fiskeri er forberedt og er konkurrencedygtigt, hvis sådan et system indføres, siger Niels Vestergaard.

(Arkivfoto)